

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrat 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Med radikali se že pripravljajo kompromis?

Kritika režima je ostra, a zaključki bodo blagi — Vukičevići že računajo, da bo po zasedanju glavnega odbora šlo zopet po stari poti naprej

— Beograd, 26. septembra. Širši glavni odbor NRS je včeraj popoldne pričel razpravo o politični situaciji. Za debato se je prijavilo veliko število govornikov. Delegati iz notranjosti države vehementno napadajo sedanji režim in ne zahtevajo samo konsekvence napram Vukičeviću, ki ga označujejo za glavnega krivca sedanjega obupnega stanja v državi in v radikalni stranki, marveč tudi napram vladi dr. Korošca, ki nadaljuje nesrečno politiko Vukičevića. Poedini delegati podrobno slikajo obupen položaj prebivalstva, ki ga tarejo neznosni davki in ki je postalo pod sedanjim režimom popolnoma brezpravna raja. Soglasno podčrtavajo govorniki potrebo sporazuma s KDK, brez kojega ne vidi izhoda iz sedanje situacije. Pri večini govornikov prevladuje zahteva, naj bi glavni odbor izrazil dr. Korošču in njegovi vladi nezaupnico ter pozval radikalne ministre, naj podajo ostavko, da bi na ta način čimprej prišlo do vladne krize. Na podlagi spremembe statuta, računajo s tem, da bi imel glavni odbor na sestavo bodoče vlade večji vpliv kakor pa ga je imel dosedaj, ko je Velja Vukičević na lastno pest kandidiral ministere.

Navzlic vsemu temu prevladuje v političnih krogih prepričanje, da seja širšega glavnega odbora položaja v stranki ne bo znatno spremenila. Kritika poedinih govornikov bo sicer v znatni meri pospešila padec sedanje vlade, ni pa pričakovati, da bi dovela do kakih temeljitejših sprememb. Nevarnost, ki bi pretila stranki v slučaju razcepa, bo imela brzokone za posledico, da bodo v obeh taborih zelo popustili ter da bo s tolikim pompom napovedano »razčiščenje« končalo s kompromisom.

Glavna borba se vrši sedaj za politično resolucijo, ki bo sprejeta po zaključeni politični debati. Prvotni osnutek resolucije, ki ga je sestavil ožji odbor, je bil zelo oster. Sedaj pa si prijatelji Velje Vukičevića z dr. Lazo Markovićem na čelu prizadevajo, da bi resolucijo kar najbolj omilili. Brzokone bo stilizirana tako, da bo sicer obodila režim Velje Vukičevića, da pa ne bo izvajala nobenih konsekvence.

Med vukičevićevci je vladala sprva velika nervoznost, ker se je splošno pričakovalo, da bo glavni odbor, ki ima v širšem glavnem odboru absolutno večino, nastopil proti Vukičeviću z vso odločnostjo. Ze pri verifikacijski debati pa je pokazal glavni odbor toliko popustljivosti, da smatrajo vukičevićevci situacijo že za rešeno. Če se še omili resolucija v smislu njihovih želj, nimajo več razloga, da bi še nadalje nasprotovale. Računajo s tem dejstvom, se Vukičevići pripravljajo, da znova izigra glavni odbor. Iz njegove najbližje okolice se izve, da je sklical sejo poslanskega kluba za 29. t. m. predvsem v namenu, da izzove člane in pristahe glavnega odbora v poslanskem klubu k izstopu. Na ta način bi mogel prevladati odgovornost za razcep stranke na glavni odbor. Številčno bi izpopolnili poslanski klub na ta način, da bi se slovenski klerikalci tudi oficijelno fuzionirali z Vukičevićevimi radikali.

Politična debata v širšem glavnem odboru bo zaključena po vsej priliki danes zvečer in šele nato se bo videlo, v kolikor se bodo dali uresničiti Vukičevićevi načrti. Jasno pa je, da gre vsaka popustljivost širšega glavnega odbora na korist Velje Vukičeviću in njegovemu režimu.

— Beograd, 26. septembra. Na današnji dopoldanski seji širšega glavnega odbora NRS se je nadaljevala razprava o političnem položaju. Sarajevski delegat Željčević je zahteval takojšnjo prekinitev koalicije z muslimani, naglašajoč, da imajo radikali od tega mnogo več škode nego pa koristi. Njegovo zahtevo je podprl tudi minister Vlada Andrić, ki je naglašal, da se je moral že često žrtvovati, ker je nasprotoval tej koaliciji. Delegat južne Srbije Aleksić se je pritoževal nad terorizem oblasti ter zahteval, naj se obenem z Vukičevićem odstrani tudi celokupni policijski aparat v južni Srbiji, ki ni nič drugega nego orodje Velje Vukičevića. Med drugimi je govoril tudi slovenski delegat dr. Sajovic iz Kočevja, ki je orisal politično situacijo v Sloveniji in

naglašal, da je režim dr. Korošca in njegovoga eksponenta ljubljanskega velikega župana dr. Vodopivca napravil iz Slovenije južno Srbijo. Sedanjemu režimu je iz Slovencev napravil državljane druge vrste. Odločno se je zavzel za sporazum s KDK. Tudi banjalški delegat Kosta Majkij je nastopal odločno proti Koroščevemu režimu in naglašal potrebo sodelovanja s KDK, ki je danes legitimna predstavica prečanskih krajev.

Debata je bila ob 12.30 prekinjena in se nadaljuje popoldne ob 15. Na zahtevo Marka Trifkovića so se morali

vsi govorniki zelo omeiti. Računajo s tem, da bo debata drevi zaključena in da bo še danes sprejeta politična resolucija.

— Beograd, 26. septembra. Današnja «Politika» poroča, da je delegat okrožja Ljubljana—Novo mesto dr. Sajovic izjavil Aci Stanojeviću, da so slovenski radikali sicer za sporazum z Hrvatimi, vendar pa odločno proti sodelovanju z SDS. Dr. Sajovic je naprosil vašega dopisnika, naj to vest «Politike» demantira kot neresnično in od konca do kraja izmišljeno.

Zopet eno milijardo novih bremen

Švedski trgičari za to monopol za vžigalice in prevzame vse tovarne vžigalic. — Posojilo bo vlada uporabila za kritje rednih proračunskih izdatkov.

— Beograd, 26. septembra. Kakor smo že pred par dnevi poročali, išče vlada na vse strani posojila, da bi popolnila prazne državne blagajne. Omenili smo že, da je vlada napravila aranžman z monopolno upravo, ki išče posojila na svojo pest.

Sedaj se doznava, da je monopolna uprava že zaključila pogajanja z nekim švedskim trustom za vžigalice. Pogodba se glasi na eno milijardo dinarjev posojila. Denarja pa ne bo obdržala monopolna uprava, marveč ga bo izročila državi kot odplačilo svojega obratnega kapitala. Del tega posojila bo služil za kritje takozvanih vseh dolgov iz državnega proračuna, ostanek pa bo vlada uporabila za kritje rednih proračunskih izdatkov.

Pogoji za posojilo so zelo težki. Vse naše tovarne vžigalic prejdejo do končnega odplačila posojila v roke omenjenega trusta. Posojilo se glasi na dobo 20 do 30 let in bo imel v tem času švedski trust izključno pravico fabrikacije

vžigalic v naši državi. Emisijski kurz tega posojila še ni določen in bo znašal približno 90, obrestovalo pa se bo posojilo po 5 do 6%.

Za posojilo mora seveda v polni meri jamčiti država. Cene vžigalic bodo ostale neizpremenjene. Izkupiček za vžigalice bo razdeljen tako, da dobi država 50%, nadaljnih 25% bo šlo na račun produkcijskih stroškov, ostalih 25% pa bo služilo za odplačilo posojila. Pogodbo mora odobriti še upravni odbor monopolne uprave in potrditi ministrski svet, na kar stopi takoj v veljavo.

Ze zadnjič smo naglašali, da sklepa taka posojila le države s skrajno slabimi financami. Dejstvo pa, da namerava vlada dohodke iz tega posojila uporabiti za kritje rednih proračunskih izdatkov, priča dovolj jasno, kako slabo gospodari vlada dr. Korošca. Tudi to posojilo znači eno milijardo novih bremen, ki jih bodo morali plačati konzumenti.

Svečan pogreb madridskih žrtev

Število smrtno ponesrečenih še vedno ni točno ugotovljeno. — Po uradnih poročilih je mrtvih le 700 oseb. — Gledališča ne bodo obnovili.

— Madrid, 26. septembra. Reševalna akcija na pogorišču gledališča se nadaljuje z vso vneemo. Doslej so že očistili parter, od koder so odpeljali v mrtvašnico za 20 krst ožganih kosti. V pepelu so našli mnogo dragocenosti, zlasti uhanov in drugih ženskih okraskov. Koliko žrtev je zahtevala katastrofa, še vedno ni točno ugotovljeno. Zdi pa se, da so bile prvotne vesti vendarle pretirane. Naknadno se namreč uradno izjavlja, da gledališče ni bilo tako zasedeno, kakor se je sprva trdilo. Po izpovedi aretiranega ravnatelja je bilo v gledališču nekaj nad 2000 ljudi, tako da računajo sedaj, da je izgubilo življenje pri katastrofi največ 700 ljudi. V javnosti pa vlada prepričanje, da je število žrtev mnogo višje in da skušajo oblasti radi razburjenje v javnosti prikrivati pravi obseg grozne katastrofe.

Včerajšnjega pogreba se je udeležilo nad 40.000 ljudi. Pogreb se je vršil z vso svečanostjo. Na čelu je korakala mestna straža na konjih z vojaško godbo za vozovi, na katerih so peljali iz mrtvašnice na pokopališče krste z ostanke neznanih žrtev, je stopala celokupna vlada z diktatorjem

Primo di Rivero in zastopnikom kralja na čelu. Žrtve so bile pokopane v skupnem grobu, nad katerim bo mestna občina zgradila monumentalni spomenik.

Izmed ranjencev, ki jih je bilo po dosedanjih ugotovitvah v bolnicah in lazaretnih skupno 532, jih je doslej umrlo že 46. Mnogo se jih še bori s smrtno. Vsi ranjenci imajo strahovite opekline in težke notranje poškodbe. Dvema ranjencema se je omračil um.

Danes so prvič po katastrofi zopet izšli listi, ki objavljajo pretresljive podrobnosti o strahoviti katastrofi. Oblasti so izdale poziv, naj prijavi svojci, odnosno hišni posestniki vse pogrešence, da zamorejo na ta način točnejše ugotoviti obseg katastrofe in število smrtnih žrtev. Obenem je bila uvedena akcija za zbiranje prispevkov za vzdrževanje osirotelih otrok.

V javnosti pa se je tudi že pričela debata, ali naj se pogorelo gledališče znova pozida. Prevladuje struja, ki se zavzema za to, da bi se razvaline pogorišča popolnoma odstranile in prostor spremenil v park, v sredini pa postavil primerem spomenik.

Malomarnost vlade

— Praga, 26. septembra. Danes bi imela pričeti pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. V smislu dogovora bi morala jugoslovenska delegacija biti že včeraj v Pragi. Šele danes, ko bi se morala pogajanja že otvoriti, pa je prišlo iz Beograda poročilo, da se je delegacija zadržala v Budimpešti, kjer se vrše istočasno pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Madžarsko. V češkoslovaških krogih je napravilo to postopanje jugoslovenske vlade zelo mučen vtis.

Ogromna stavka v francoski tekstilni industriji

— Pariz, 26. septembra. V francoski tekstilni industriji stavka dosedaj že okrog 150.000 delavcev. Obstoja nevarnost, da se rezirši stavka na industrijsko področje v Tourcoingu in Roubaixu.

Žrtve orkana na Floridi
— Newyork, 26. septembra. Društvo Rdečega križa v Westfalebeachu cenil, da je zadnji orkan na Floridi zahteval več kot 2300 smrtnih žrtev.

— Brisbane, 26. septembra. Iz Athertona se poroča, da je bil zabeležen v Tablelandu izredno močan potres, ki je trajal 16 sekund.

Žalostna slika stanovanjske bede v Ljubljani

614 prosilcev nujno potrebuje stanovanja. — 317 rodbin stanuje v barakah, ki se deloma že podirajo. — Mnoge rodbine se potikajo po raznih prenočiščih, skladiščih, šupah, hlevih, drvarnicah in drugih za bivanje neprikladnih prostorih.

Kako velika stanovanjska mizerija vlada v Ljubljani glede stanovanj, nam izkazuje sledeča najnovejša uradno ugotovljena stanovanjska statistika, ki jo je sestavil stanovanjski odsek mestnega magistrata.

Vseh prosilcev, ki so dosedaj predložili stanovanjske izkaze za nakazilo stanovanj, je nad 1600. Izmed teh je 614 prosilcev, ki so v resnici nujno potrebni stanovanj. Ti sedaj stanujejo v bivališčih, ki niso primerna za človeško bivanje ali pa sploh nimajo stanovanj. Med temi je 317 rodbin, ki stanujejo v barakah, ki se deloma že podirajo ali pa, ki so tako slabo zgrajene, da je prebivanje v njih skoraj nemogoče;

15 rodbin, ki sploh nimajo stanovanja in se potikajo od dneva do dneva po raznih prenočiščih;

30 rodbin, ki stanujejo v vlažnih kletih, ki bi v normalnih razmerah morala služiti v druge, ne pa v stanovanjske svrhe;

24 rodbin, ki le zasnilo stanujejo v skladiščih, šupah, hlevih, delavnicah ali drvarnicah;

25 rodbin, katerih moške so uslužbenci v Ljubljani, rodbine pa stanujejo v zasnilih stanovanjih na deželi in se morajo voziti po par ur daleč k svojim rodbinam;

53 rodbin, ki stanujejo vsled izvršenih deložacij le zasnilo kot podnajemniki pri sorodnikih, prijateljih ali znanih, katere se pa vsled premajhnih prostorov neprenehoma silijo na izselitev;

48 rodbin, ki so deložirane, katerih polhišvo je shranjeno v raznih skladiščih, šupah ali v drugih shrambah, sa-

me pa se morajo prehranjevati po izkuhli in gostilnah, stanovati pa v dragih mesečnih sobah, prenočiščih ali še slabših prostorih;

10 rodbin, ki imajo shranjeno polhišvo na šolskih podstrešjih, ki so že prenapolnjena, same pa se potikajo danes tukaj jutri tam;

45 rodbin, ki imajo od mestnega fizikata uradna potrdila, da imajo takovalzna in nehigijena stanovanja, da trpe otroci na škrofulozo, tuberkulozi in drugih težko ozdravljivih boleznih ali pa se je bati, da bodo v sedanjih stanovanjih neadekvatni otroci na teh boleznih oboleli;

23 rodbin, ki imajo istotako nehigijena stanovanja in se je bati, da bodo otroci, četudi že nekoliko odrasli, oboleli;

11 rodbin, ki imajo le kakšno malo sobico, stanuje pa v njih 8 ali še več oseb, tako da se kopičijo drug poleg drugega in

13 rodbin, ki imajo glasom zdravni. spričeval težko bolne člane in premajhna stanovanja ter se je bati, da bodo okužili vsi rodbinski člani, če se bolnike ne izolira.

Ker pa bo do konca novembra imel stanovanjsko-gradbeni odsek le 27 stanovanj v Nušakovih vojašnici in 64 stanovanj na Vodovodni cesti, skupaj torej 91 stanovanj, si vsak izmed teh najnujnejših prosilcev stanovanj lahko predstavlja, kako težko bo izbral stanovanjski odsek, da bo izmed tolikoga števila nujnih prosilcev izbral najnujnejše, ker bo pri najvestnejši izbiri ostalo še vedno nad 500 nujnih prosilcev brez potrebnih stanovanj.

Venizelos o prijateljski pogodbi z Italijo

— Rim, 26. septembra. Grški ministrski predsednik Venizelos je izjavil, da je italijansko-grška pogodba mirovnega značaja. Upa, da bo v kratkem času tudi z Bolgarijo, Turčijo, Albanijo in Jugoslavijo sklenil sične pogodbe.

Drobiz z vseh strani

— Karachi, 26. sept. Semkaj je prispel na poletu v Tokio nemški letalec von Hüfneld.

— London, 26. sept. Trije maskirani roparji so vdrli v poštni urad v ulici Bethnalgreen, kloroformirali poštnega upravitelja in odnesli 500 funtov.

— Berlin, 26. sept. V filmskem kopirnem zavodu v Tempelhofu je nastal sinoči velikanski požar, ki je napravil več milijonov mark škode.

— Dunaj, 26. sept. Kakor poročajo, odstopi meseca novembra definitivno avstrijski zvezni predsednik Hainisch.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 26. septembra.

Ze včeraj smo poročali, da je naša kronika zadnje dni nekoliko v znamenju senzacij. In res! Deloma že znanim dogodkom so se pridružili še novi, o katerih pa danes v interesu policijske preiskave še ne moremo podrobno poročati. Pribiti pa moramo, da je policija skrajno konservativna in da noče dati nobenih pojasnil, čeprav so nekatere storije in škandali več kot zreli za javnost.

Med večje in senzacionalnejše dogodke včerajšnjega dne spada aretacija stavbiškega delavca Cirila Z., ki je osumljen umora mesarskega pomočnika Viktorja Podplatnika, o čemur smo poročali že včeraj. Policija je Z-ja včeraj ves dan zasliševala, pa o preiskavi noče dati nobenega pojasnila. Kakor izvemo, je pa Ciril Z. dejanski morilec nesrečnega Podplatnika. Vse indicije govore zoper njega, pri njem so našli tudi več stvari, ki ga znatno obremenjujejo in orožniško poročilo ga slika kot skrajno nevarnega človeka. Z. je bil radi uboja že pred poroto, kar zanj ni baš ugodno spričevalo. Policijski direktorji je bila včeraj prijavljena velika tatvina zlatnine pri neki ugledni rodbini na Sv. Petra cesti. Ukradena je bila šatulja, v kateri je bilo mnogo zlatnine in dragocenosti v skupni vrednosti okoli 15.000 Din. Preiskava je v polnem teku in policija upa, da bo zagonetno tatvino v najkrajšem času pojasnila.

Tretji dogodek je razkrinkanje nevarnega zvodnika in izkoriščevalca deklet. V neki zakotni ljubljanski ulici je policija odkrila pravo gnezdo nemorale. Tam so se odigravale orgije, v katere so bila nesrečna dekleta takorekoč prisiljena. Kakor izvemo, je neki obrtnik dekleta jemal v službo in

jih prav nesramno izkoriščal. Ponujal in prodajal je svoje uslužbenke raznim «klijentom», denar je pa sam vtaknil v žep. O teh ogabnih manipulacijah in gnusnem početju brezvestnega mojstra bomo še poročali, ker je preiskava šele v teku.

Danes je policijska direkcija dirigirala v Zagreb enega svojih detektivov, da aretira nekega znanega ljubljancana, ki jo je pred dnevi popihal na Hrvaško. V Ljubljani je napravil kopico dolgov, ko so mu pa postala tla prevročja, jo je pa pobrisal z vso rodbino vred na Hrvaško.

Dругih zanimivosti danes na policiji ni bilo, če odštejemo vrom, ki je bil včeraj popoldne izvršen v zidarsko barako na Kordejevem. Tam se je med 17. in 18. spazil neki lopov in odnesel zidarju Alojziju Gregorcu hlače, jopič, telovnik, klobov in še več drugih predmetov. Gregorc ima 800 dinarjev škode. Delavcu Ivanu Raku je odnesel zapestno uralo in veržico v vrednosti 300 Din, delavcu Blažu Pavlinu pa par čevljev, klarinet, škarje in še več drugih stvari, vse skupaj v vrednosti 450 Din. O vromu je bila policija takoj obveščena in je tja poslala detektiva s policijskim psom. Pes je nekaj časa sledil zločincu, nato pa je izgubil sled, ker jo je vlomilec popihal čez vodo.

V Mezetovi gostilni na Karlovskem napisu je v ponedeljek zvečer popivala večja družba, v kateri je bil tudi mehanik Lojze P. Kmalu je nastal prepir, med katerim je nekdo udaril P.-a s steklenico po glavi. Morali so ga z rešilnim vozom prepeljati v bolnico. Vzrok prepira je bil baje ta, da je P. pel izzivalne italijanske pesmi.

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Devize: Amsterdam 0—22.845, Berlin 13.565—13.595 (13.58), Bruselj 0—7.918, Budimpešta 0—9.929, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.004—8.039 (8.019), London 275.8—276.6 (276.2), Newyork 0—56.955, Pariz 0—222.5, Praga 168.37—169.17 (168.77), Trst 0—297.78.

Efekt: Celjska 158—0, Ljublj. kred. 128—0, Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Vevče 105—0, Ruše 265—295, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Lesni trg: Tendenca nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni bukovih drv. Deželni pridelki: Tendenca za žito čvrsta. Zaključena sta bila 2 in pol vag. turšiče.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 801.90, Berlin 13.58, Budimpešta 9.929, Milan 297.78, Newyork 56.955, Pariz 222.50, Praga 168.77, Curih 10.956.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1285, London 25.19, Newyork 519.60, Pariz 20.30, Milan 27.19, Berlin 123.87, Praga 15.40.

Uvajanje klerikalizma v naše srednješolstvo

Dočim je kleroradikalna vlada reducirala že obstoječe srednje šole, je urušilnicam v Ljubljani dovolila otvoritev nove ženske gimnazije. — Imenovanje prvaka SLS za ravnatelja II. realne gimnazije v Ljubljani.

V času kleroradikalne vlade so slovensko srednješolstvo zadeli številni težki udarci. Reducirani sta bili III. realna gimnazija v Ljubljani, ki se je po vojni prav lepo razvijala, in kar je še hujeje za našega nacionalnega stališča, reduciran je bil tudi edini slovenski srednješolski zavod v Prekmurju, gimnazija v Murski Soboti. Dejstvo, da vzdržuje po redukciji od strani države uknjene razrede menda mariborski oblastni odbor s pomočjo občine Murske Sobotice, na stvari ničesar ne izpreminja, ker je v času po redukciji nastal zastoj v naravnem razvoju lepo napredujočega zavoda ter so morali mnogi štiromašni prekmurški dijaki prekiniti svoje študije, ki jih niso mogli nadaljevati v drugih mestih.

Kar se tiče redukcije ljubljanske III. realne gimnazije, je treba poudariti, da so vsi ljubljanski srednješolski zavodi prenapolnjeni, da se je popolna tretja gimnazija v Ljubljani izkazala kot nujno potrebna, proti redukciji pa so zlasti govorili pedagoški razlogi, ker je ob neprestanem presnavljanju srednješolskih zavodov uspešnejši študij nemogoč. Lažje je tako s pedagoškega, kakor z upravnega stališča izpopolniti že obstoječe, lepo napredujoč zavod, ki je dosegel že gotovo stopnjo ustaviteljnosti, kakor pa snovati nove in jih postaviti na isto višino. Z redukcijami srednješolskih zavodov so klerikalci prinesli mnogo zmešnjav v naše šolstvo in niso oškodovali samo staršev in mladine, ampak tudi vzgojo našega dijaka, ki je mnogo trpela na svojih kontinentih.

Kakor znano, je bilo v načrtu kleroradikalne vlade, da se reducirajo še druge gimnazije, kakor v Ptujju, Kočevju in celo v Mariboru. Splošen odpor ne samo pedagoških krogov, ampak vse slovenske javnosti, je bil vzrok, da je kleroradikalna vlada nadaljnje izvajanje svojega redukcijskega načrta na podlagi finančnega zakona opustila in sprejela letos v zadnjem hipu v Narodni skupščini sklep, s katerim se tozadevna določba v finančnem zakonu izpreminja. Vlada je sicer popravila s tem nekoliko svoj greh, toda dejstva, da je sprava v vse naše srednješolstvo mnogo negotovosti in da je na ta način mnogo škodovala našemu šolstvu, s tem ni še odpravila.

Kolika je skrb kleroradikalne vlade za naše šolstvo, dokazuje tudi dejstvo, da nekateri zavodi še sedaj nimajo kompletnih profesorskih zborov, čeprav smo že ob koncu septembra. Zato o rednem pouku tudi govora ne more biti. Grehi za učne uspehe pa se seveda zvrščajo tako na profesorje kakor na mladino.

Kot rečeno bi bila predvsem dolžnost prosvetne uprave, da izpopolni že obstoječe šolske zavode. Naše dosedanje srednje šole nimajo niti zadostnih učil, niti zadostnih knjižnic za učno osebo in za šolsko mladino. Namesto da bi se že obstoječi srednješolski zavodi ne reducirali, ampak razširili in izpopolnili kakor zahtevajo naši

narodni interesi, smo doživeli, da je prosvetno ministrstvo kakor poroča včerajšnji »Slovenec« dovolilo, da se s notranjo urušilnisko meščanska šola v Ljubljani izpremeni v dekliško realno gimnazijo.

V Ljubljani že imamo žensko realno gimnazijo, ki se prav lepo razvija in za katero je tudi ljubljanska občina sama mnogo žrtvovala. Od države ta zavod doslej ni dobival mnogo podpore, razvil se je z lastno močjo ob znatni pomoči ljubljanske občine. Ena ženska gimnazija v Ljubljani je za naše razmere doslej popolnoma zadostovala. V slučaju potrebe bi ji bilo treba dovoliti paralelke. Zdi se, da se je urušilnicam samostanu v Ljubljani dovolila otvoritev ženske realne gimnazije samo iz strankarskih razlogov, ker bi bilo mnogo bolj potrebno, da se razširijo in izpopolnijo že obstoječi zavodi, ki imajo že trdno podlago. Osnovanje ženske realne gimnazije v urušilnicem samostanu tudi v nacionalnem oziru ni povsem upravičeno, ker je znano, da je bil ta zavod skoraj do prevrata vzgajališče predvsem nemških »frajtr«. Razen tega bi se dala sredstva, ki jih bo država imela z novo urušilnisko realno gimnazijo, mnogo uspešneje porabiti za že obstoječe srednješolske zavode.

Toliko v splošnem glede naših srednješolskih zavodov. V kaki smeri se giblje klerikalna prosvetna politika, pa priča tudi imenovanje prof. Bogomila Remca za ravnatelja II. realne gimnazije v Ljubljani, o katerem poroča današnji »Slovenec«. O profesorju Remcu je znano, da je odlični član vodstva SLS, predsednik ljubljanske organizacije SLS in naenkrat »Gospodarske zveze« v Ljubljani. Dolgo je bil posledoviti podpredsednik SLS, pa se je moral umakniti s tega mesta pred opozicijo krščanskih socialcev. O njegovih pedagoških sposobnostih javnosti ni znano, o njegovih učnih uspehih nam ne pristaja govoriti. Vemo pa, da je mnogo bolj zaslužni šolnikov v Sloveniji, ki so se odlikovali na pedagoškem polju s pisanjem šolskih knjig in ki so posvetili vse svoje moči predvsem vzgoji mladine in ne politiki. Vemo tudi, da so bili z imenovanjem prof. Remca za ravnatelja enega naših največjih srednješolskih zavodov prezrti mnogi zaslužni in po službenih letih starejši slovenski profesorji, ki pa imajo to napako, da se kot odlični šolniki niso spuščali v dnevno politiko. Z imenovanjem prof. Remca so bili prezrti celo pristasi SLS, ki so si s svojim znanstvenim delom pridobili v naši javnosti gotov sloves, ki pa se tudi niso eksponirali v dnevni politiki. Ali klerikalci niso mogli izbrati za to odgovorno mesto koga iz teh vrst, če že niso hoteli imeti na njem kakega zaslužnega pedagoga ali znanstvenika, ki ni pristasi SLS, čeprav ne dela aktivno v strankarski politiki?

Opozorili smo na navedena dejstva, da vidi naša javnost, v kateri smeri plove prosvetna politika kod kleroradikalne vlade. Ni dvoma, da bomo imeli o tej stvari še priložnost govoriti.

je bila v družbi, imenuje Eva. Popoldne so Aleksa ponovno zaslili. Izjavila je odločno, da zapornice niso bile spuščene. Avto je zavozil brez ovire na tračnice. Kaj se je potem zgodilo, ne ve, ker je zgubila zavest in se je zavedla šele v bolnici. Težko ranjeni Viljem Abt ima poškodovane tudi možgane in ni upanja, da bi okrevala.

V Subotici in v Novem Sadu še vedno razsaja epidemija škrlatinke. V Subotici so dognali 80 slučajev škrlatinke, v Novem Sadu pa 20. V obeh mestih so ukrenili vse potrebno, da se epidemija ne bo širila. V Subotici so bili vsi šolski otroci cepljeni proti tej nevarni bolezni. Iz Novega Sada poročajo, da prihajajo tudi iz drugih krajev v Vojvodini poročila o epidemiji škrlatinke, ki se močno širi v vseh krajih. V Slavoniji so ugotovili v Brodu in v Vinkovcih več slučajev. K sreči poteka bolezen skoraj v večini primerov precej milo, tako da ne bo zahtevala človeških žrtev.

Predvčerajšnjim se je na novosadskih ulicah in dvoriščih odigral sanzacionalen lov za pobeglim obsojencem. Mož je bil obsojen zaradi razžalitve kralja na 3 leta ječe. Ko je sodnik prečital obsodbo, se je obsojenec nenadoma spustil in beg. Šele po dolgem zasledovanju in iskanju so ga stražniki zopet prišli in ga odvedli v zapor. Obsojenec je bil neki Miha Nagr, po poklicu vrtnar v Novem Sadu. Obtoženec ni bil v preiskovalnem zaporu, zato so sodniki zahtevali, da nastopi kazen takoj po razglasitvi obsodbe. Nazaj je hotel zapustiti sodno dvorano še preden je bila obsodba razglašena. Sodni sluga ga je pa zadržal. Na zahtevo predsednika je sluga odšel v ječo po oboroženega jetniškega stražnika. Komaj je sluga zapustil dvorano, že je obtoženec pobegnil skozi odprta vrata. Predsednik je začel loviti begunca in alarmiral tudi vse stražnike v jetnišnici. Ko so bili stražniki na ulici, je obsojenec že izginil v mestnem parku. Policaji so preiskali ves park, toda zaman. Mimoidoč so slednjič povedali, da so videli begunca v smeri proti glavnemu trgu. Tako so stražniki izsledili begunca in ga po polturnem lovu po ulicah in dvoriščih končno ujeli in vtaknili pod ključ.

Te dni so odkrili v Novem Sadu veliko voluško afero. Kot prva je bila aretirana žena nekega novosadskega trgovca, ki je bila baje v tesnih stikih s špijoni. V voluško afero je tudi zapleten mož aretirane trgovke. Ta je pa pravočasno zvedel, kaj ga čaka in je brez sledu izginil. V Novem Sadu je obstajala večja družba, ki je voluškila v prid neke tuje države. Policija je uvedla strogo in obširno preiskavo. Pričakujejo se še številne aretacije. Oblasti pa nočejo izdati pobenih podrobnosti o preiskavi.

Potrebe železnic v Sloveniji!

Glasom časopisnih vesti je sklenila naša vlada novo posojilo — izplačljivo v materijalu, ki naj se porabi za izboljšanje nepopoljnega stanja naših železnic. O nujnosti tako ogromnih nabavk tu nočemo razpravljati — pač pa iznesti nekaj želja, katerim naj se vsaj enkrat tudi res ugodi.

Ljubljanska direkcija državnih železnic je dobila v desetih letih le štiri nove stroje, dočim so vse ostale direkcije dobile vsaj za polovico sedanjega strojnega parka nove stroje, nekateri celo 70 do 80 odstotkov. Izgovor, da je imela za svoje potrebe ljubljanska direkcija itak večje — ostali stroji iz umika v l. 1918 — ne drži, ker je 20 do 25 odstotkov strojev najstarejših tipov v prometu nad 30 let in so torej deloma že izrabljeni, v prometu neekonomični ter bi generalna popravila bila zvezana s prevelikimi in nepotrebnimi stroški. Drugič je veliko število strojev radi večne pesmi »nema kredit« izven prometa »mrtvih«, ker se ob pravem času niso mogli popravljati, ter so mesec, celo leta stali na takozv. bolniških tiri — kar na prostem, izpostavljeni vsem vremenskim neprivikam.

Končno je treba pibiti, da je ljubljanska direkcija celo morala odstopiti stroje »Ser. 380« in nekaj strojev »Ser. 80« zagrebški direkciji — poleg nekaterih strojev bivše Južne železnice — ter da je v sedanji sezoni še vrhu vsega morala posoditi Zagrebu osem strojev, ker Beograd s svojimi 64 stroji nad normalnim staležem tega ni »mogel« storiti.

Jasno je torej, da je bila baš ljubljanska železniška direkcija v vsakem pogledu pravcata pastorka, ker ne le da ni dobila novih strojev, ampak je svoje morala odstopiti in posojati drugim in ni dobivala pravočasno ter zadostno kreditov, da vsaj svoj skromni strojni park vzdrži v redu.

Posledica tega je, da se stroji preveč izrabljajo, ker ni časa za mala popravila, čiščenja in pregled — ker so vedno v teku. Temu treba enkrat odpomoči, ker tudi ves vzoren napor, vestnost in trud osebja imajo svoje meje — in če drugod radi malomarnosti osebja z novimi stroji ne morejo vedno izhajati, zakaj bi bila zato Slovenija vedno zapostavljena.

Po časopisnih vesteh še namerava nabavit okrog 130 strojev, ako bi od teh dobila Ljubljana vsaj 30, pa bi bilo za nekaj let pomagano, kajti potrebno je kakih 10 strojev za brzovlake, 20 težjih serij (močnih n. pr. kakor Ser. 80) pa za tovrne.

Ker se namerava nabaviti tudi ostali materijal, treba gledati, da ga dobe mariborske železniške delavnice toliko, da bodo mogle popraviti stroje, ki že nad leto dni čakajo popravil in da bodo mogle tudi v bližnji bodočnosti sprosti redno popravljati »bolne« stroje.

Ob tej priliki naj se tudi ne pozabi na drugi tir — na progi Zagreb-Zidani most —

ter lok v Zidanem mostu, izmenjajo naj se izrablene tračnice in preuredi ljubljanski kolodvor. Upajmo, da bodo znali zastopniki Sloveniji doseči vsaj ta željeni in toli potrebni minimum.

Glede prometne politike našega prometnega ministrstva pa pripominjamo in želimo: manj okorne administracije z nepotrebnimi močmi, proč z okostenim zak. o drž. računovodstvu, a več sistematike in racionalnosti.

DANES! DANES!
Kirchfeldski župnik
(Der Pfarrer von Kirchfeld) Prekrasno filmsko delo, posneto po motivih istoimenske nepozabne drame
L. Anzengruberja.
V glavni vlogi kot župnik **W. DIETERLE.**
Krasne gorske pokrajine. Strpljivost in človekoljubje mladega duhovnika. Zapuščena sirota v župnišču. Zlobne govornice po vasi. Zadoščenje za žalostive. Film, ki izvabi solze in ganotje pri slehernem gledalcu.
Predstave ob 4., 6., 8. in 9. uri.
Lepa ganljiva godba.
Tel. 2124. ELITNI KINO MATICA

Film
Chaplin z levom v kletki
(Ena največjih scen iz Chaplinovega velefilma »Cirkus«.)
Mnogo se je sicer že pisalo o tem grandioznem filmu, ker pa iz časopisnih objav posnemamo, da bomo končno tudi v Ljubljani imeli priliko videti ta filmski umotvor, podajamo občinstvu opis ene najboljših scen. Torej: Charlie se spreha na mamezi, naenkrat mu prične nasproti njegov največji sovražnik v cirkusu — izredno nevaren in zloben konj. Charlie sname lepo svoj kloboč in skuša z največjo uljudnostjo spraviti konja v dobro voljo. Toda najprijaznejše geste ne zaležejo prav nič in konj drvi naravnost proti njemu. Tedaj se spusti Charlie v divji tek in išče zavetišča pred svojim sovražnikom; beži iz maneže, premljša trenotke, kam bi se skrila in ko zagleda pred seboj prazno kletko, snukne vanjo, avtomatično vrata kletke pa se za njegovim hrbtom hipoma zapro. Konj se ustavi tik pred kletko. Charlie pa se mu roga in škodoželjno smeji, ker ga je tako izvrstno ukani!

Toda joj! Komaj se obrne, zagleda tam v kotu kletke ogromnega leva, ki sedaj hvelaboga še mirno spi in se za novodoločena ne zmeni. Charlie je ves leden od strahu! Z naporom vseh svojih sil skuša priti iz kletke, z obupnimi kretnjami hoče priklicati pomoč, toda glas mu zastane v grlu ob misli, da bi znal na ta način prebuditi leva. Naenkrat zagleda čisto ob steni kletke mala vrata, ki vodijo v sosedno kletko. Čisto tiho in polagoma po prstih se prilazi do tja, pogled strepo vrt v spečega leva, z vso previdnostjo vtakne glavo skozi vrata, toda že v naslednjem trenotku vidi pred seboj ogromnega tigra, ki z odprtim žrelom, plamečimi očmi in groznim rjoveč pričakuje svojega nenavdnelega posetnika. Že halastne tiger po Charliejevi glavi in po njem bi bilo, da se ne bi z vso naglico umaknil. Kakor blisk se okrene Charlie, napravi pred levom opravičujočo kretinjo ker je tako naglo zaprl vrata za seboj in morda z ropotom motil spečega gospodarja. V tem se polagoma približuje kletki pes in prične glasno lajati. Charlie je ves prepaden in skuša psu dopovedati, naj vendar neha z lajanjem, ker bi znal na ta način zbuditi leva. Toda vsa znanja in vse kretinje ne zaležejo nič. Charlie ga skuša potolažiti na drug način in mu vrže skozi mrežo veliko kost, da bi ga vsaj za malo časa premotil. Toda ne! Kost mu prileti ravno na glavo in pes začne glasnele bevskati in lajati.

Končno pride Myrna, hčerka ravnatelja cirkusa in Charlie ji pokaže s prosečo kretinjo, naj ga osvobodijo iz neprijetnega položaja. Toda ko ta ugleda Charlieja v kletki s strašnim levom, pada v nezavest! Obupen je sedaj Charliejev položaj: Myrna v nezavesti, pes pa laja venomer! Charlie vzame v roko vlesko skledo vode, iz katere je lev poprejel pil, ter prične skropiti Myrno in psa, prvo da bi jo prebudil iz nezavesti, drugo pa da bi ga pomiril. Nič ne pomaga! Tedaj — o groza, se lev zbudil! Charlie je prepračen, da je prišla nekova zadnja ura. Ves bled se umakne v najoddaljenejši kot kletke in se trese po vsem životu. Lev se dvigne čisto počasi in se mu grozeče približuje. Vedno bližje in bližje prihaja. Charlie stiska roke ob svoje telo in vidi se mu, da je bolj na drugem svetu kakor na zemlji. Lev povese glavo, si ogleduje Charliejeve raztrgane čevlje, nato se dotakne z gobcem malega moža in mu gleda v obraz. In ta poskus sedaj zadnje sredstvo; iztisne iz svojega kot vosek rumenega lica skrajno prikupljivo nasmeček, napravi lev nekaj pasje ponižnih komplimentov in skuša napraviti nanj kar najugodnejši vtis.

Toda lev, kralj živali se bore malo briga za ubogega Charlieja. Št je in zato mu obrne hrbet z vsem preziorom ter polagoma odkoraka nazaj na svoje ležišče. Charlie ne more verjeti svojem očem. Z odprtimi usti zija v leva, potem pa se prične tipati po vsem životu. Ali je to mogoče? Saj živi! Ni in sedaj obrne Charlie svojo vlogo in iz velikega bojazljivca hoče naenkrat postati junak in zmagovalc. Myrna se je medtem prebudila iz omedlevice in steče h kletki. Toda sedaj Charlie ne pozna več strahu in da bi bolj imponiral deklici, gre sam k levu in ga hoče pogladiti. Levu pa je to predrznosti kmalu zadosti. Kakor bi trenil je na nogah — Charlie pa že v naslednjem trenotku z enim samim ritenskim skokom skozi odprta vrata — na svobodi. Sicer pade svoj obžovalni deklici prav

nerodno pred noge, toda že naslednji hip je pokonci in z nekakim omalovaževanjem pripoveduje o svojem srečanju z levom. Ni pa minulo par minut, glej spaka, ga že zopet zagleda njegov neprilati konj in Charlie, ki se ni bal leva, jo z bliskovito naglico odkuri in največje začudenje Myrne...

To sceno, ki je ena najduhovitejših v velikem filmu, smo podali publiki zato, da s podvojeno natančnostjo opazuje fino igro, izvrstno mimiko in genijalno duhovitost velikega mojstra!

Beleznica
Koledar.
Danes: Sreda, 26. septembra 1928; katoličani: Justina; pravoslavni: 13. septembra, Kornelije.
Današnje prireditve.
Drama: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«.
Kino Matica: »Kirchfeldski župnik«.
Kino »Ideal«: »Trije mušketrji«.
Dežurne lekarne.
Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.
Danes zvečer je v dramskem gledališču prva vprizoritev Cankarjev farse »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« v deloma novi zasedbi in popolnoma novi inscenaciji g. Skrbinska. Predstava se vrši za premierski abonma.
»Fanny, tete, strici itd.«, ta izvrstna angleška komedija se igra jutri v četrtek dne 27. t. m. v ljubljanski drami za abonente reda B.

Kratkih kril ne bo več!
Joj, kako so bila naša dekleta prestrašena, ko jim je »Naš modni kotiček« v glasilu največjega Slovenca napovedal konec kratkih kril. Kar milo se jim je storilo, ko so brale, da so božji namestniki in dekleta od farovža kratkih kril že do grla sita in da bi res ne bilo prav, če bi začela nositi vlečke, a do gleženj da se bo krilo vendarle podaljšalo. Vse boljše in prazne obleke da bodo imele krilo podaljšano, kakor je videti na pričujoči skici.
Pa so pogledala naša dekleta na pričujočo skico in niso se več bala za usodo kratkih kril, kajti je tam videti, da bodo lahko kmalu sploh brez kril. Eno krilo prazne ali prazne obleke je pomaknjeno že visoko nad kolena in Pepe do uredništvaja je v svesti sramežljivosti kar zamižal, tako ga je bilo strah izkušnjav. Tako je če ne ve desnica, kaj dela levica. Desnica se huduje na kratka krila in na razstavljene nožice, levica jih pa boža. Modni katiček največjega Slovenca je res dostojna slika njegove skrbi za slovensko ljudstvo.

Sport
— Službene objave LHP. (Iz seje u. o. z dne 20. IX. 1928.) SK Ilirija se potrjuje prejem saveznega davka in 5 odst. netto dohodke iz tekme ASK. Primorje — SK Ilirija z dne 16. IX. v skupnem iznosu 50.— dinarjev. — Prvenstvena tekma I. SSK. Maribor — SK Ptuj se preloži na dan 23. IX., o čemer se oba kluba obvesti brzojavno. Dovoljuje se SK Slavnic tekma z nesaveznim članom SK. Javnikom dne 23. IX. v Cerknici. ASK. Primorje se potrjuje prejem sav. davka iz tekem 1. in 2. IX. proti SK. Muri v iznosu Din 62.—. Sodnik gosp. Doberlet se poziva, da vpsolje čimprej sodniško takso iz tekme 2. IX. v znesku Din 10.—. SK. Ilirija se kaznuje po § 51. in 52. kaz. prav. z globo Din 100.—, ker k tekmi 16. t. m. ni postavila zadostno število rediteljev in ker postavljeni reditelji niso v redu vršili svoje službe. Brodarjeva (SK Ilirija) se poziva k prihodnji seji u. o. ki se vrši v četrtek 27. IX. ob 20. uri v posebni sobi kavarne Evropa. Verificirajo se sledeče tekme: SK. Ilirija — ASK. Primorje z rezultatom 11 : 7 (1 : 1) za SK. Ilirijo. Dajlie SK. Ilirija — TKD. Atena 6 : 0 za Ilirijo. ASK. Primorje — TKD. Atena 6 : 0 za Primorje. I. SSK. Maribor — SK. Mura 6 : 0 za Maribor. SK. Ptuj — SK. Mura 6 : 0 za SK. Ptuj — vse par forfait, ker SK. Mura in TKD. Atena nista nastopila. Delegira se sodnikom za tekmo SSK. Maribor — zmagovalec Ljubljana dne 30. IX. g. Sancin (namestnik g. Keresztesy). —Tajnica.
— Službeno iz LHP. Seja u. o. se vrši jutri ob 20. uri v posebni sobi kavarne Evropa. Prosim točno in polnoštevilno. — Tajnica.

Tunney s poroči v Neaplju
Kakor znano, se namerava sloviti bokerski in svetovni prvak Genne Tunney neporažen umakniti iz arene in dati bokerski karijeri za vedno slovo. Vzroki za to so različni. Denarja ima pač dovolj, na drugi strani je pa vest, da se namerava Tunney v najkrajšem času poročiti, že javna tajnost. Njegova nevesta je hčerka amer. milijonarja Landerja, Polly Lander. Poroka bo začetkom oktobra v Neaplju. Ameriški listi seveda na dolgo in široko razpravljajo o tem važnem dogodku in vedo poročati, da dobi nevesta za balo prekrasen kožuh iz vidrovih kož, vreden 100.000 dolarjev, dalje 48 večernih toalet in 100 parov rokavic.
Tunney namerava študirati filozofijo in bo na univerzi v Weimaru posecal predavanja. Filozofija ga od nekaj mika. — Vest, da se Tunney poroči, je seveda najbolj presenetila podjetnega menažerja Tex Richarda, ki je pri bokerskih bitkah vedno pobasal več stotisoč dolarjev, za katere je sedaj prikrajšan, kajti v Ameriki razen Dempseyja ni nobenega bokserja, ki bi bil tako popularen kakor Tunney.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Škorjančevega morilca še niso našli — Avtomobilska nesreča pri Novem Sadu — Škrlatinke v Vojvodini. Senzacionalen lov za pobeglim kaznjencem. — Vohunska afera.

Preiskava v zadevi umora starega branjevca Škorjanca na Novi poti v Zagrebu je kljub neumornemu prizadevanju zagrebške policije še vedno na mrtvi točki. Policija je uvidela, da so vsi sledovi, ki jih je dosedaj preiskovala, napačni. Tudi osumljenec, ki so jih aretirali, ne morejo ničesar dokazati. Policija je zadnje dni dobila več okrvavljenih bankovcev. Pri kemični preiskavi so pa dognali, da krvavi madeži niso od človeške krvi. V mesarjih se večkrat zgodi, da mesar odda bankovce, ki jih umaže z živalsko krvjo. Včeraj je neki pregoreči Zagrebčan prinesel na policijo celo past za srnjake, ki jo je našel na ulici, misleč, da je ta naprava morda v zvezi z umorom na Novi poti. Policija seveda ni vedela, kaj bi počela s tem orodjem, ki je last kakega pozabljivega lovca ali gozdnega čuvarja. Tudi sumljivi mladenič, ki je izmenjal na kolodvoru krvavi bankovec, je izginil brez sledu. Samu slučaj lahko omogoči naši policiji, da raziasni zagoneten umor starega branjevca. Prebilstvo se vprašuje, kako da policija še ni napredovala v preiskavi niti za korak. Preiskava je pa v tem primeru skrajno otežkočena, ker detektivji niso našli ničesar, kar bi omogočilo najti pravo sled za morilcem. Celo daktiloskopijska, ki jo v takih primerih skoraj vedno z uspehom uporabljajo, je tu popolnoma odpovedala. Preiskavo otežkoča tudi dejstvo, da so k branjevcu zahajali potepuhi in sumljivi elementi, ki nimajo stalnega bivašča. Druga težkoča je, da je umorjeni bil zelo molčeč in ni nikomur nikdar govoril o svojih odjemalcih. Nadalje otežkoča preiskavo tudi premajhno število detektivov in kriminalnih organov, ki preiskujejo zverinski umor, kajti številne kriminalne organe je sedaj okupirala politična policija, čeprav ima ta svoje posebne detektive na razpolago.

Že včeraj smo poročali o strašni avtomobilski nesreči pri Novem Sadu. Novosadski listi objavljajo podrobnosti nesreče. Šofer Takač se je v nedeljo zabaval s svojima tovarišima, mizarskim

pomočnikom Viljemom Abtom in Pavlom Balacom v neki predmestni gostilni. Tu je spoznal tudi 18-letno služkinjo Marijo Aleksa in služkinjo Evo Bačko. Ob treh zjutraj je Takač predložil družbi, naj napravijo izlet v avtu proti Petrovičevim pristavam. Ko je avto vozil čez progo, ga je zgrabil potniški vlak iz Beograda in ga vlekel pred seboj kakih 200 m. Družba, ki je bila vinjena, ni slišala drvečega vlaka. Trdi se tudi, da zapornice niso bile spuščene. Čuvaj jih je zaprl šele, ko bi bil avto že na progi. Zapornice niso poškodovane, kar dokazuje, da niso bile zaprte, kajti sicer bi se avto zadel vanje in bi jih poškodoval. Drugi zopet trdijo, da je pijana družba samovoljno odprla zapornice, misleč, da bo mogla prevoziti progo predno pride vlak. Med tem pa je vlak pridrvel in povzročil strašno nesrečo. Med potniki v vlaku je bil direktor novosadske bolnice Dr. Trifkovič, ki je ponesrečenecem nudil prvo pomoč. Avto je bil znamke Fiat in je bil popolnoma zdrobljen. Izpod razvalin avtomobila so potegnili dva mrtva in enega težko ranjenega. Dva potnika sta pa padla iz avta in sta ležala na progi. Avto je vozil mizarski pomočnik Abt, dočim je šofer Takač sedel zadaj pri dekletu. Šofer Takač je bil mrtve, mizarski pomočnik Abt, ki bi rad postal šofer, je bil pa težko ranjen. Kot tretjega ponesrečenca so izveleki izpod avta gospo Bačko, ki je bila tudi že mrtva. Težko ranjenega so našli tudi šoferskega pomočnika Pavla Balaza. Ima tri velike rane na glavi in eno na prsih. V popolni nezavesti so našli tudi služkinjo Marijo Aleksa. Ponesrečenca so odpeljali v bolnico z rešilnim vozom. Med potjo je umrl težko ranjeni Pavel Balaz. Služkinja Aleksa se je v bolnici že zavedla, Abt je pa še v agoniji. Ob pogledu na mrtvega sina se je onesvestila mati šoferja Takača. Sporočili so ji, da je sin samo težko ranjen. Marija Aleksa je v bolnici izjavila, da se je družba spoznala v nedeljo v gostilni pri plesu. Kako se pišejo spremembevalci, ni vedela. Tudi ni vedela, kdo je šofiral, vedela je samo, da se druga ženska, ki

Dnevne vesti.

— Novi češkoslovaški vojni ataše v Beogradu. Za novega češkoslovaškega vojnega atašea v Beogradu je imenovan polkovnik Vyčital, ki je pred petimi leti dovršil na beograjski vojni akademiji višji tečaj za častnike generalnega štaba. Polkovnik Vyčital pozna zelo dobro naše razmere in govori perfektno srbohrvatsko.

— Velika deputacija Slovkov v Kragujevcu. Včeraj se je odpeljala iz Bratislave v Kragujevac velika deputacija zastopnikov slovaške javnosti, ki se udeležuje pietetne svečanosti na grobovih 44 slovaških vojakov, ustreljenih koncem vojne zaradi upora. V delegaciji so slovaški poslanec, senatorji, zastopniki 17. pešpolka, ki se naziva zdi polk kragujevaških žrtve, dalje zastopniki mesta Bratislave in Trenčina ter legionarjev in vseh slovaških kulturnih ustanov. Delegacija položi na grob žrtve avstrijske soldateske vence in se pokloni manom neznanega jugoslov. junaka. Po svečanosti posesti Petrovac, slovaško naselbino Seleno in okoliške slovaške vasi.

— Natečaj za častnike. Vojno ministrstvo hoče letos in prihodnje leto izpopolniti inženjersko - tehnično stroko z administrativnimi rezervnimi častniki. V ta namen bo sprejetih v aktivno službo okrog 30 rezervnih častnikov. Prijave za sprejem v aktivno službo sprejema inženjersko - tehnični oddelek vojnega ministrstva do 1. decembra. Kandidati morajo biti v činu podporočnika do kapetana I. klase. Podporočniki ne smejo biti poročeni. Zahveta se najmanj absolvirana srednja tehnična šola doma ali v tujini.

— Razpad Ferijalnega saveza. Kakor pri vseh organizacijah s centralami v Beogradu, tako je zavladalo tudi v ferijalnem savezu veliko ogorčenje nad nečuvjenim početjem upravnega odbora v centrali. Centrala je izkazovala potvorne bilance, z dijaškimi kolonijami in z društvenim denarjem je gospodarila kakor svinja z mehonom, zagrebško oblast, v kateri je največ članov, je dosledno zastavljala itd. V nedeljo bi se moralo vršiti v Zagrebu zborovanje Ferijalnega saveza, ki pa je bilo v zadnjem hipu odgodeno. Na zborovanje so prišli zastopniki 28 podružnic, ki štejejo nad 2000 članov. Ker je bilo zborovanje odpovedano, so imeli konferenco, na kateri so sklenili, da prekinejo vse podružnice v Hrvatski in Sloveniji stike s centralo Ferijalnega saveza. S tem je doletela Ferijalni savez ista usoda, kakor bo doletela vsa naša društva, ki imajo centrale v Beogradu, če se gospoda v Beogradu ne bo otrešla svoje diktatorske mentalitete in korupcije.

— Tudi med dobrovoljci vre. V ponedeljek se je vršila v Beogradu že druga konferenca članov Saveza dobrovoljcev, ki so ogorčeni nad početjem središnje uprave z M. Pavičičem na čelu. Večina članov je izstopila iz glavnega saveza zaradi samopašnosti predsednika Pavičiča in raznih umazanih afer, za katere nočejo nositi odgovornosti. Poleg rednih članov so izstopili tudi trije člani uprave, ki pravijo, da bodo prisilili predsednika k odstopu, ker imajo nepobitne dokaze, da je upropastil organizacijo in ji napravil okoli 500.000 D dolga. Konferenca je pokazala, da se bo najbrž tudi organizacija dobrovoljcev na korupciji in diktatorstvu enega gospoda razbila.

— K odklovanju ruskih učenjakov. Ruski učenjaki so se zbrali te dni v Beogradu, da razpravljajo o svojih stanovskih zadevah in o položaju ruske znanosti, zastopane po učenjakih - emigrantih v inozemstvu. To priliko je porabilo naše prosvetno ministrstvo, da je predložilo kralju v odklovanje nekatere ruske učenjake. Odklovanji je več predstavnikov ruske znanosti v emigraciji, med njimi pa pogrešamo nekatere, ki bi po pravici zaslužili to priznanje za znanstveno delo. Naj omenimo samo vseučiliška profesorja dr. Nikolaja Bubnova in dr. Aleksandra Bilimovičeva. Ne vemo, kdo je tu kriv, da so bili baš na ljubljanski univerzi delujoči ruski učenjaki prezrti, zdi se nam pa, da je prosvetno ministrstvo zakrivilo tu netaktičnost.

— Napredovanje v železniški službi. V višjo skupino so pomaknjeni v območju direkcije državnih železnic v Ljubljani Srečko Benedek, Honko Gillas, Karel Zupančič, Pavel Levičnik, Franc Hojs, Franto Zelenko, Friderik Weinberger, Julij Bučar, ing. Franc Hozzak, ing. Drago Leskošek, Franc Smerdu, Albin Adlešič, Ivan Podboj, Andrej Maselj, Josip Černe, Josip Jenko, Franc Pustoslavsek, Teodor Drogenič, Juri Ilešič, Josip Grabnar, Jernej Šmavc, Franc Medica, Josip Vandov, Hilarij Lavrenčič, Franc Žekar, Mirko Punčuh, Leon Dekleva, Miha Rožanc, Janko Vranjek, Peter Bradaška, Alojzij Mihič, Hironim Hvala, Rudolf Likar, Anton Gostič, Ivan Novak, Mirko Nachizal, Anton Prelec, Ivan Steblovnik, Ivan Kuštrin, Ivan Jurman, Ivan Ščurk in Josip Gabrovšek.

— Uvedba difiterés - telegramov v izvenevropskem prometu. Po odredbi ministrstva pošte in telegrafa šteje 37.470 od 1. septembra t. l. se smejo v odnošajih naše države s prekomorskimi državami sprejemati in odpravljati difiterés-telegrami proti plačilu polov. (50%) pristojbine za navadno brzojavko v isti relaciji. Po vrstnem redu se te brzojavke odpravljajo kot zadnje torej za novinarskimi brzojavkami. Glede na to, v kakšnem izmed gotovih določenih jezikov je brzojavka sestavljena, to je ali v francoskem jeziku, ali v našem državnem (slovenskem in srbohrvatskem) jeziku, ali v jeziku, ki ga je naslovna država določila, mora pošiljatelj pred naslov brzojavke napisati označbo LCF ali LCO ali LCD.

— Novi pripravniki pošto - brzojavne službe. Nedavno je bil razpisani natečaj za nove pripravnike pošto - brzojavne službe in priglasilo se je nad 300 kandidatov. Izpraznjenih mest je pa samo 60. Poštni minister je odredil posebno komisijo, ki bo te dni izbrala kandidate. Izbrani kandidati po-

stanejo takoj pripravniki in bodo dodeljeni za eno leto centrali, potem pa pridejo v višji tečaj pošto brzojavne šole.

— Višji tečaj pošto - brzojavne šole. V ponedeljek se je vršila v pošto-brzojavni šoli v Beogradu seja, predavatelj, da se določi učni red za višji tečaj. Predavanja se prično 1. oktobra. V višji tečaj je bilo sprejetih letos 45 kandidatov in kandidatini, ki so bil najmanj leto dni v praksi na poštah.

— Zakon o dobrovoljcih. Zakon o dobrovoljcih je bil v ponedeljek objavljen v »Službenih Novinah« in je torej stopil v veljavo.

— Poljšake so prepovedali lečenje raka. Beograjsko »Vreme« poroča, da je ministrstvo narodnega zdravja naročilo ljubljanski bolnici, naj Poljšakov lek proti raku proči. Zdravniki iz Ljubljane so Poljšakov lek baje preizkusili in ugotovili, da ne doseže nobenega efekta. Zato je ministrstvo narodnega zdravja baje naročilo velikemu županu mariborske oblasti, naj strogo prepove lečenje raka s Poljšakovim lekom.

— V naše državljanstvo je sprejet zdravnik 32. artiljerijskega polka v Mariboru dr. Aleksander Darožio.

— Kongres Jugoslovskega šumarskega združenja, ki bi se imel vršiti dne 7. do 9. oktobra t. l. se odgodi radi narodne proslave desetletnice prebita solunske fronte, katera proslava pade na iste dni. Kongres se bo vršil najbrž 28. oktobra in naslednje dni, o čemer bodo člani JSU pravočasno obveščeni.

— Jugoslovska Matica vabi vse gospe in gospe in delegate društev, ki so sodelovali pri prireditvi dne 8. t. m. v Zvezdi in na Kongresnem trgu, k obratunski seji, ki se vrši v petek dne 28. t. m. v damskem salonu kovarne »Emona« ob 17.30.

RAZSTAVA TISK
7. - 21. X. - LJUBLJ. VELESEJEM

— Dramski tečaj Zveze kulturnih društev. (Oklic vsem onim, ki čutijo veselje do gledališke umetnosti.) Zadnji teden poteka in vsakdo, ki čuti veselje in zanimanje za udeleževanje pri gledališču, naj se čimprej prijavi v dramski tečaj ZKD, katerega vodi prof. O. Sest. Predavanja se bodo vršila vsak torek od pol 8. ure dalje na realki, Vegova ulica, in bodo obsegala vso snov, spadajočo v stroko gledališke umetnosti. Priglasje sprejema ZKD vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure v tajništvo, Kazina 11, levo. Priglasje se lahko tudi pisмено, Solnina, plačljiva v petih mesečnih obrokih po 20 Din, znaša 100 Din za osebo. Opozorjamo tudi organizacije na ta tečaj, h kateremu lahko prijavijo svoje članstvo.

— Filmska centrala ZKD. Vsem včlanjenim društvom sporočamo v smislu okrožnice št. 3, da imamo na razpolago v mesecu septembru in oktobru dva poučna vefilma, ki lu izposojujemo proti zmerni izposojevalnini, ozir. prirejamo filmska predavanja v smislu omenjene okrožnice. Oba filma: »Ekspedicija kapitana Scotta na južni tečaj« in »Potovanje po Srednji Evropi« priporočamo društvom glede na lepe slike in poučnost programa v predvajanje. Društva ki žele predstave, naj se takoj javijo tajništvu ZKD in sporoče vse podatke, ki so zaželeni v smislu okrožnice št. 3. Filmi ostanejo na razpolago za dobo enega meseca, zaradi česar opozorjamo društva, naj s predvajanjem počite. — Tajništvo ZKD.

— Smrtna kosa. Danes je preminula v Ljubljani soproga sodnega sluga ga. Marija Nesman. Pokojnica je bila simpatična, blaga in splošno priljubljena žena. Pogreb bo jutri ob 16. z Gosposvetske ceste št. 13. Blag ji spomin! Teško prizadeti rodini naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vreme je zadnje dni zelo muhasto in v atmosferi se hitro vrše velike izpremembe. V nedeljo in ponedeljek smo imeli zelo hladno vreme in tudi včeraj je še kazalo, da se bo nebe zjasnilo, toda čez noč smo dobili jug in začelo je deževati. Vse kaže, da bomo imeli še nekaj časa nestanovitno deževno vreme. Dobro je, da se ni zjasnilo, ker bi napravila slana na polju in vrtovih občutno škodo. Včeraj je bilo deževno in oblačno po vsej državi. Največ dežja smo imeli v Ljubljani. V Skoplju je bilo 28, v Splitu 21, v Zagrebu 18, v Beogradu 13,4, v Ljubljani 11, v Mariboru 10 stopinj. Danes jutraj je kazal barometer v Ljubljani 761 mm, temperatura je znašala 8 stopinj.

— Planinski koledar za leto 1929 hočem zopet izdati, ker me mnogi k temu nagovarjajo. Vseled tega prosim vse Planinskemu koledarju naklojeno občinstvo, da istega potom dopisnice naročiti blagovoh, da vidim, ali se zglaši zadostno število ali ne. Obenem prosim za popravek v besedilu

koledarja 1924 in novo gradivo za koledar vsaj do konca septembra. Inerativ ne bom priobčil. Prebitek gre v planinske svrhe. Planinski pozdrav! Brunon Rotter, Maribor, Krekova ulica 5. 707-41

— Pri telesnem zaprtju in hemeroidih, žledčnem in telesnem motenju, boleznih na jetrih in vranici, bolečinah v križu in hrbtu je »Franz Josef« grenčica izborna sredstvo, ako jo vzameš večkrat na dan. Strokovni zdravniki za notranje bolezni dajo v mnogih primerih vsak dan zjutraj in zvečer piti pol kupice vode »Franz Josef«. Dobl se v vseh lekarnah, drogerijah in speccerijskih trgovinah. 26-T

— Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 53-T

Iz Ljubljane

— Ij Bratje! Sestre! V ponedeljek 1. tm. poteče 65 let, odkar se je vršil ustanovni občni zbor našega društva. Ta jubilej proslavimo v soboto dne 29. tm. s predavanjem, ki bo točno ob 8. zvečer v seini dvorani v Narodnem domu (vhod z Dielweisove ceste). Predaval bo o zgodovini našega društva brat Boris Orel. Temu predavanju sledi v mesecu oktobru telovadna akademija in slavnostni občni zbor. Za danes vabimo svoje članstvo in naraščaj, kakor tudi vse prijatelje sokolske misli na to naše spominsko predavanje dočim bodemo natančnejši spored jubilejnih prireditve objavili pozneje. Zdravo! — Odbor »Ljubljanskega Sokola«.

— Ij Sadna razstava v Ljubljani. Ob priliki velike razstave »Tisk«, ki bo na ljubljanskem velesejmu od 7. do 21. oktobra, bo isti priključena tudi razstava sadja, zvezana s sadnim seljom. Navzlic temu, da letošnja sadna letina ni posebno bogata, se je vendar posrečilo zbrati veliko množino izbranega sadja. Do sedaj so prijavljene sledeče vrste: zgodnja zimska jabolka; ananas, zlata parmena, beiffleur, pisani kardinal, bismark itd. Pozna zimska jabolka: Kanadska reneta, landsberška reneta, bobovec, mošančkar, londonski peping, boskopski kosmač, janatan, španjska reneta, baumanova reneta itd. Hruške: avranžka, blumenbahovka, pastorovka itd. Vse sadje bo lepo pravilno vloženo v ameriških zabojih od 20 do 25 kg.

— Ij V glasbeni šoli operne pevke, prof. Jarmile Llig Gerbičeve, prične pouk 1. oktobra. Poučuje se klavir, solopetje, teorija in deklamacija, od prvih začetkov do popolne izobrazbe. Vpisovanje in tozadevna poljsnila v četrtek 27., petek in soboto, od 11.—12. ure dopoldne in od 2.—3. popoldne v Čevljarski ulici št. 1, II. nadstr. 716-n

— Ij Vpisovanje valencev in valenk, ki so dolžni posečati tukašnje obrtne nadaljevalne šole bo v nedeljo, 30. septembra ob 9. uri dopoldne oziroma na prvi šolski dan meseca oktobra.

— Ij Pevsko društvo Ljubljanski Zvon, V sredo zvečer mekani zbor in odborova seja, v petek moški zbor.

— Ij Za zdravje in lepoto je neobhodno potrebna redna telovadba. Zato opozorjamo starše, še posebej pa dame, na telovadne tečaje društva Atene, ki se otvorijo meseca oktobra. 716-n

— Ij Letošnja plesna sezona v Ljubljani se pričinja z zopetno otvoritvijo »Privatne Plesne šole — Jenko« dipl. člana pariške akademije plesa, ki se je v svrhu načrtovanja vseh letošnjih novitet udeležil mednarodnega plesnega kongresa v Parizu in na Dunaju. Plesna šola ima letos svoje prostore v krasni »balkonski« dvorani »Kazine« kjer se bo od 1. oktobra naprej vršil vsak dan od 10.—24. pouk in vpisovanje za posameznike, zaključene družbe in tečaje. Ociljelna otvoritev se pa vrši v soboto 6. oktobra v veliki dvorani »Kazine« z verulic »plesno revijo« vseh najnovejših družabnih plesov. 717-n

— Ij Župa skavtov v Sloveniji, Ljubljana ima svojo redno letno skupščino dne 30. tm. 1928 ob 10. uri dopoldne v zeleni dvorani hotela Union. Vabljeni vsi aktivni in podporni člani, stariši članov in vsi prijatelji skavtizma.

— Ij Nezgoda. Včeraj so pripeljali z rešilnim avtom v bolnico 2letnega delavca Franca Škerla, ki je bil zaposlen pri renoviranju stavbe banke »Slavije«. Zvrnil je namreč nase posodo kropa in se nevarno opeknel na levi nogi.

Najlepša Pražanka

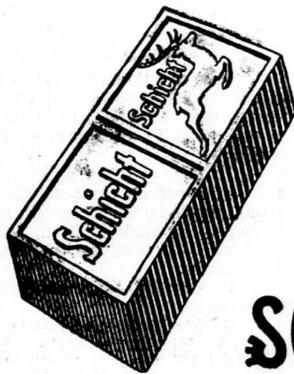
Tudi Praga noče zaostati za drugimi mesti, ki so začela posnemati Ameriko in prirejati lepote konkurence. Praga je bila v nedeljo v znamenju krasnega cvetličnega korza, ki se je pomikal skozi mesto na Slovanski otok. Vse mesto je bilo na nogah, kajti cvetličnega korza Praga že 20 let ni videla, krajšice lepote pa sploh ni imela. Zato je bila prireditev prava atrakcija in uprava praškega velesejma, ki je korzo in lepoto konkurenco aranžirala, je dosegla nepričakovan uspeh.

Konkurenčni vozovi z lepoticami in alegoričnimi skupinami so se pomikali po ulicah med gostim špalirjem navdušenega prebivalstva. Prvo nagrado v cvetličnem korzu je dobil voz, v katerem se je peljala kraljica lepote Velikega Plzna Kvapilova. Drugo nagrado je dobil voz Ide Klausnerjeve iz Prage, tretjo voz Škodovih zavodov, četrto voz Vladimírja Horaka iz Prage itd. Slovanski otok, kjer se je korzo ustavil, je bil spremljen v morje lučic in bengaličnega ognja. Tu je bila izbrana prva praška kraljica lepote in sicer Mana Kopecka, uradnica v administraciji »Lidovih Novin«. Dobila je tudi štiri dvorne dame, same lepe Pražanke.

Za lepoto konkurenco se je priglasilo 21 dam in prireditev, ki je zelo dobro uspela, je bila najlepši uvod v jubilejno svečanost v nedeljo otvorjenega praškega velesejma. Seveda je

Lepa Dalmatinka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

dvignila izvolitev najlepše Pražanke v javnosti mnogo prahu in marsikatera tekmovalka je bila razočarana, ker ji komisija ni priznala prvenstva. Zavist je tem večja, ker je Mana Kopecka skromna privatna uradnica in je imela proti sebi elito praškega ženskega sveta.

Brutalni roditelji

Državno pravdnštvo na Dunaju je dvignilo obtožbo proti kočijažu Johannu Halaski in njegovi ženi Mariji radi umora lastne hčerke. Dogodek je skrajno edinstven v dunajski kriminalni kroniki in priča o neverjetni brutalnosti in posurovelosti zakoncev Halaska napram lastnemu otroku. Zakonca sta strahovito mučila svojo petletno hčerkico Matildo. Deklica je bila bolj slabotnega zdravja in je bila roditeljem trn v peti. Oče je nesrečno dete vedno pretepal, ga obdeloval s pestmi, butal z glavjo ob zid in brutalno suval.

Nesrečno dekletce je hiralo vedno bolj in nekega dne umrlo. Sosedsi so takoj sumili, da otrok ni umrl naravne smrti in prijavili so zadevo policiji. Obdukcija trupla je pokazala, da je bestjalni oče vrgel otroka z vso silo večkrat ob tla in ga pohodil. Otrok je imel zlomljenih več reber in težke telesne poškodbe. Zato je policija zakonca izročila sodišču. Brutalni roditelji pridejo pred poroto.

Sadistični morilec pod ključem

V Honolulu je bil nedavno ugrabljen in umorjen deček Gill Lamieson. Morilec je sicer dobil od njegovega očeta zahtevano odkupnino, vendar je pa dečka umoril. Policija je sadističnega morilca v nedeljo aretirala. Gre za bivšega uslužbenca neke zakotne krčme Melisa Fukunaga, rodome Japonca. Mož je svoji zločin brez obotavljanja priznal.

Pri zaslišanju je izjavil, da je izvalil dečka k sebi, ko je šel v šolo. Neke ženska mu je pomagala dobiti od njegovega očeta 4000 dolarjev odkupnine in šele ko je imel denar v žepu, je nesrečnega dečka umoril. Morilec trdi, da je izvršil zločin iz osvete, češ, da se je zgodila njegovi materi v podjetju, kjer je bil dečkov oče predsednik, velika krivica. Ko se je raznesla po mestu vest, da je sadistični morilec na policijski stražnici, se je zbrala pred poslopjem ogromna mno-

žica občinstva, ki je zahtevala, naj ji policija zločinca izroči. Policija je skušala množico razgnati, kar se ji pa ni posrečilo. Končno je moral poklicati na pomoč gasilce, ki so začeli razjarjeno množico polivati z vodo. Sadistični umor je vzbudil splošno senzacijo zlasti na Havajskih otokih, kjer takega zločina še ne pomnijo.

Najboljše, najcenejše!

Stric iz Amerike

Dunajski listi poročajo o sleparski zakonski dvojici, ki je v Gradcu skušala oslepariti več trgovcev pod pretnostjo, da je podedovala milijonsko dedščino po stricu iz Amerike. Gre za Mariborčana Mihaela Kokola in njegovo ženo. Kokol je razširil vest, da je po svojem, nedavno v Ameriki umrlem stricu podedoval 500.000 dolarjev in da je ogromna dedščina že na poti. Sleparski dvojici je nasledlo več navdušenjev. Neki trgovec jima je posodil 2500 šilingov t. i. okoli 20.000 Din. Ker pa o dedščini ni bilo duha ne sluha, je trgovec spoznal, da nekaj ni v redu. Informiral se je v Mariboru pri nekem odvotniku, ki naj bi bil upravitelj stričevega posestva pri Mariboru. Odvetnik je sporočil trgovcu, da o tem nima niti pojma.

Trgovec je sleparsko dvojico ovdil policiji. Policija je zakonca Kokol aretirala. Našla je sicer neka pisma, v katerih pa daje stric iz Amerike svoje mu nečaku dobre nauke in mu piše, naj pridno dela, zakaj v Jugoslaviji in Avstriji leži denar na cesti. Policija je sleparia izročila sodišču.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

Ziana je odšla za Grimanijem v cerkev. V hipu, ko je stopila s svojim zaročencem v cerkev, je odložila pajčolan. V množici radovednežev, ki so se gnetli pri vratih in občudovali njeno lepoto, je opazila Ziana poželjive poglede neznanega gospoda. To je bil Casanova, ki jo je gledal kakor gad ptiča, predno ga omami in zadavi.

— To je pravi biser Ghetta, je dejal Casanova možu v plašču, ki je menda tudi čakal na trgu. — Le pogledite jo, dragi grof. Mar ni res?

— A tu je kraljica Benetk, — je zamrmral Cagliostro in pokazal svojemu učencu grofico d'Azola, ki je prihajala z Grimanijem iz cerkve.

Grofica d'Azola je bila bleda, razburjena. Nedvomno se ji je mudilo iz gneče, ker je dejala Grimaniju:

— Grimani, vsak hip bosta mlada poročena, a njega še vedno ni.

— O kom govorite, grofica?

— O njem, o Alessandru. Mar ne vidite, da sem vsa iz sebe?

— Ne vem, zakaj ga tako dolgo ni.

— Grimani, kaj neki počenja zdaj? Kje neki je? Govorite. Zdaj je čas, ko se nosijo v Benetkah maske. Je bil maskiran? Vaša policija mora to vedeti.

Iz grofičnih oči je odsevala skrb, bojazen in ljubeznost. Srce ji je močno utripalo, solze so ji silile v oči in slabo se ji je delalo. Sirota je trpela.

— Kaj vam nisem dejal, da je danes dan brzojavk, madame? Njegova Svetlost je preobložena. Treba je pripraviti ladje. Naši spori z mohamedanskimi državami ...

— Hočem ga videti, Grimani, hočem govoriti z njim. Nemudoma se moram vrniti v palačo. Kje so moji služabniki? Kje je moja gondola?

Dočim je Grimani hitel izpolniti grofične želje in dajati povelja, si je markiz zadovoljno mel roke.

— Dobro, — si je mislil. — Moja zadeva se razvija, ta postrežljivi mož je držal svojo obljubo.

In ko je grofica zagnila svoj obraz, da bi ga skrila očem radovednežev, je zaklical na ves glas:

— Madame, izvolite dvigniti pajčolan!

— Dobro, — je dejal Grimani in mu namignil, naj nadaljuje. — Izorno, le tako naprej!

— Motite se, gospod, — je dejala grofica in ga zaničljivo pogledala.

— Oboževana kraljica! Ne, ne motim se. Še enkrat pravim, dvignite pajčolan!

In predno je mogla grofica stopiti v gondolo, je markiz dvignil tančico, ki je zakrivala njen obraz.

— Kakšna predrznost! Gospod inkvizitor, aretirajte tega moža!

Grofično povelje se je preveč ujemale z Grimanijevo željo, da bi ga nemudoma ne izpolnil. Obrnil se je k enemu svojih bircičev, rekoč:

— Krivec pripada zdaj pravici. Predno ga odvedete v zapor, morate dobro pregledati njegovo korespondenco. Pokorite se inkvizitorju!

— Inkvizitorju! Tristo vragov, imenitno kašo sem si skuhal! — je mrmral nesrečni markiz.

— To je tujec, — so kričali ljudje. — Drznil se je iztegniti roko proti grofici. V vodo z njim, v vodo z njim!

In razburjenje je naraščalo. Markiz je potegnil meč, toda inkvizitorjevi birciči so ga kmalu razorožili.

— V vodo z njim, v vodo z njim! — je kričala množica.

Ta čas so pa že preiskovali markiza in prvo, kar so našli pri njem, je bila vrečica, polna dukatov. To je bila vrečica dame, ki je zbirala milodare. Inkvizitor Grimani je takoj spoznal denarno vrečico svoje žene.

— Nisem se zmotil, — je pomislil Grimani. — Končno ga imam v rokah. Toda preiščimo ga drugje, ne vpiroči ljudi.

— Moja vrečica, to je moja vrečica! — je vzkljnila markiza Grimani, ki je baš prihajala iz cerkve. — Gospod inkvizitor, pazite dobro na tega nevarnega tatu!

— Kateri vrag mi je vtaknil to v žep? — je mrmral markiz. — Pa še vendar ni zgodilo to snoči med igro pri grofu Lippone ...

— Ubogi markiz, — je zašepetal Casanova Cagliostro na uho. — On bo delal pokoro za najne grehe. Ga že imajo.

In pustolovca sta se spogledala, češ, dobro sva mu jo zagodila.

— Preiščite ga dobro, — je zapovedal inkvizitor bircičem. — Kaj je pa to-le? Pisma, prevezana z rdečim trakom ... Kaj je v tem-le?

Grimani je vzel prvo pismo in prečital:

«Dragi moj markiz!

Posodi mi sto dukatov, ki jih nujno potrebujem, potem pa me izbrši iz pomina.

Olympia,

članica italijanskega gledališča.»

— Kako diši po narcisah! — je vzkljnil Mocenigo, ki se je vrnil na trg s svojima prijateljskima. — Grom in strela, to je naš markiz! Siromak, slaba mu bo predla.

— Grofica, — je dejal Grimani svečano, — čakam, da sami odločite, kakšna usoda naj zadene tega predrzneža. Tole pismo, — je nadaljeval in se obrnil k markizu, — je podpisal markiz Eusebius de Saluces.

— To sem jaz, — je dejal markiz samozavestno.

— Markiz de Saluces! — je zašepetala grofica začudeno. — On v Benetkah! Bože moj!

In stopila je k markizu, ki ni bil nič manj prestrašen, nego ona, rekoč:

— Drevi ob devetih v palači grofice

d'Azola, ki bi rada z vami govorila med štirimi očmi. Tiho!

Grofica je zašepetala nekaj Grimaniju, ki jo je prijel pod roko in odvedel v cerkev, kjer sta ostala zaročena. bilo je videti, da je inkvizitor ubogal grofico d'Azola, toda na tihem je prisegel, da zgrabí markiza, čim mu pride pred oči.

Srečen, da se je tako lahko izmuznil, se je vrnil markiz v gondoli domov, ne da bi počakal do konca poročnih obredov.

V.

Sestanek.

Palača, v kateri je stanovala lepa grofica d'Azola, je bila največja in najrazkošnejša v Benetkah.

Stoječ pri enem nešetih oken je videla grofica dožvo palačo, morsko ožino in vse vrvenje na trgu Sv. Marka, kamor so zahajale zvečer najodličnejše beneške dame.

Bodisi da je kralj mesarjev, našopirjen z vsem, kar se mu je zdelo najlepše, z enim udarcem meča odsekal biku glavo, bodisi da je kazal spreten akrobat svojo umetnost ali da so spuščali v zrak rakete, vedno je bil balkon grofice d'Azola nabit poln. Vse lepe dame, kar jih je bilo v Benetkah in ki so prispele v belih oblekah in z maskami na obrazih v lepo okrašenih gondolah, so ploskale na zabavah z nežnimi ročicami in tako je nudila grofična palača diven pogled na ogromen šopek rož.

V veži so stali najkrasnejši kipi in reliefi živali, slike slavnih mojstrov so pokrivale stene, dragocene preproge so bile pogrnjene na marmornatih stopnicah, povsod samo razkošje in sijaj.

Notranjost palače je bila pa še razkošnejša. Povsod žamet s pestrimi resami, najdražji stoli, ogledala in pohištvo. Grofična spalnica je bila pravo čudo, polno divnih orientalskih tkanin in preprog. Pregrada je bila posuta z biseri, od stropa je visel kristalni lestenec, ki je predstavljal Benetke sredi množice Amorjev, nimf in morskih bogov, emih s školjkami, drugih s košaricami in trakovi. Vsak dan je bila ta razkošna palača polna vonjav, vse v njej je pričalo o onih čarih bogastva in udobnosti, ki jih je deležni srečna ženska. Sredi tega čarobnega raja, v katerem je bila vsaka dežela zastopana s svojim najboljšim plodom, je našla grofica srečo in tiho radost.

Markiz se je bal priti prepozno. Prišel je k palači, ko je odbila ura na zvoniku sv. Marka devet. Francoski markiz, vajen galantnih pustolovčin, se je po pravici smatral srečnim, kajti najlepša ženska Benetk ga je povabila na sestanek. Zato je okrasil svojo obleko z rubini. Markiz de Saluces se je oblačil čeli dve uri.

Grofična sužnja ga je čakala pri tajnih vratih, skozi katera ga je odvedla najprej v sijajno razsvetljene salone.

„Sin kralja Milana“ na Dunaju

Na Dunaju se je pojavil mož, ki trdi, da je sin kralja Milana. — Tožijo svojo bivšo ljubico, naj mu vrne dve pismi, ki dokazujeta, da je res kraljevskega rodu.

Pred okrajnim sodiščem za notranje mesto na Dunaju se je v ponedeljek vršila zanimiva razprava. Trgovski uslužbenec Viljem B. je tožil bivšo ljubico, učiteljico Ernestino K., da mu vrne dve pismi, ki sta zanj neprecenljive vrednosti. On da je sin kralja Milana Obrenovića, o čemur da pričata obe pismi. Tožitelj se je že leta 1924 pravedal z nekim pisateljem in ga s tožbo prisilil, da mu je vrnil več listin, ki so bile dokaz njegovega kraljevskega potomstva. Bil je to izrezek iz Hardenove »Zukunft«, v kateri je bivši srbski ministrski predsednik Gjorgjević napisal članek o ljubih in ženah kralja Milana Obrenovića. V članku je avtor navajal, da sta bila Milan in Natalija delj časa sproti in celo ločena, pa sta se končno pobotala. Kasneje sta se zakonca zopet ločila. Kraljica Natalija je l. 1876 prezgodaj rodila in dete so skrivaj prenesli na Dunaj, kjer so ga vzgojili tuji ljudje. Otrok je rasel pod imenom Sergej Obrenovič.

Tožitelj je pri tožbi navajal, da je on identičen z Milanom Obrenovičem, da pa ni sin Milana in Natalije, marveč kralja Milana in Dunajčanke Marije B., s katero je imel Milan na Dunaju ljubno

bavno razmerje. Rojen je bil baje l. 1873. Ne gre mu pa v procesu za denar, ne za posest, niti nima nobenih pretenzij na srbski kraljevski prestol, marveč hoče z listinami samo dokazati, da je res kraljevskega rodu. Tožitelj je dalje izpovedal, da je bil več let zaročen z učiteljico Ernestino K. in ji je pisal okrog 70 pism. Po končanem ljubavnem razmerju mu je učiteljica vrnila vsa pisma, izvzemši dve, ki sta baš pričala, da je kraljevskega pokoljenja. Zatehteval je od svoje bivše ljubice obe pismi, toda ljubica ga je dala internirati v blaznici Steinhof.

Ker toženka pri razpravi ni bila navzoča, jo je sodišče in contumaciam obsodilo na vrnitev obeh pism. Toda že nekaj minut po izrečni obsodbi je vstopila obtoženka v dvorano. Sodnik jo je opozoril, da je sodba že izrečena, na kar je obtoženka izjavila, da pisem sploh nima. Izjavila je, da sta pismi ostali v blaznici in da ju izroči samo sodišču, njej pa ne. Tožitelj je nato razburjen vzkljnil: «In na podlagi teh pisem so me za dvanajst dni vtaknili v blaznico!» Kako bo končala ta zanimiva razprava, še ni znano.

Srb — vlomilec v češkoslovaško poslaništvo v Parizu

Poročila smo že o drznem vlovu v češkoslovaško poslaništvo v Parizu, kjer je vlomilec odnesel poslanikovi soprogi več dragocenosti in je brez sledu izginil. Policija je začela vlomilca takoj zasledovati, toda dolgo o njem ni bilo ne duha ne sluha. Šele v ponedeljek se je posrečilo izslediti drznega vlomilca, ki ima na vesti več vlomov. Mož je opravljal svoj posel maskiran in izvršil je več drznih tatvin, ki so spravile na noge ves pariški kriminalni aparat. Vlomil je tudi v češkoslovaško poslaništvo in odnesel poslanikovi soprogi Osuski mnogo dragocenosti.

Vlomilec je 28-letni Srb Gjorjić, mož rizike postave, na eno oko slep. Istočasno je policija aretirala tudi osem njegovih pomagačev, med katerimi je šest Srbov, 1 Poljak in 1 Francoz. Policiji sta pomagala izslediti vlomilsko tolpo dva Srba, ki sta v okolici Pariza prodajala dragulje in zlatino. Ko ju je policija aretirala, sta priznala, da delata za nekega Miletića, ki ga je policija kmalu izsledila in v neki kavarni s tremi njegovimi pomagači, med katerimi je bil tudi Gjorjić, aretirala.

Pri zaslišanju je Gjorjić brez obotavljanja priznal, da je bil poglavar vlomil-

ske tolpe in da ima na vesti več drznih vlomov. Mož napravi vtis zelo inteligentnega človeka. Pripovedoval je, da je odpadlo pri vseh vlomih glavno delo nani, kajti njegovi pajdaši so kmetije, ki ne znajo krasti. Izjavil je, da je bil v Srbiji dobro vzgojen, pozneje je pa moral opravljati najtežja dela, da se je skromno preživljal. Najprej je bil rudar v Srbiji, pozneje je pa delal v francoskih pristaniščih. V Parizu je začel krasti. Od letošnje pomladi je vlomil v stanovanje francoskega senatorja grofa Cornudeta, v češkoslovaško poslaništvo, v stanovanje ge. Vanderbildtove, princa Murata itd.

Pri njem so našli samo nekaj dragocenosti, kajti vse drugo ukradeno blago je že spravil v promet. Dasi je kradel na debelo tako, da znaša vrednost ukradenih dragocenosti nad en milijon frankov ni imel denarja, ko so ga aretirali. Mož je na konjskih dirkah in pri kartah vse izgubil.

CIRKUS

Je nepozaben dogodek. Kar je ustvaril Charlie Chaplin v tem svojem filmu, je nedosegljivo.

Makulaturni papir

kg à Din 4' —

prodaja uprava „Slov. Naroda.“

Snežne čevlje in galoše dajte pravočasno v pravo! **tvrdki**

M. TREBAR,
Ljubljana,
Sv. Petra cesta šte. 6

Zamenjam stanovanje obstoječe iz dveh sob in kuhinje v Mostah, z enakim v mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Zamenjava 1703«.

Trgovski pomočnik izurjen v špecerijski trgovini, išče službo, gre tudi za skladiščnika — Ponudbe na upravo lista pod »Dober prodajalec.« 1713

Srečen zakon dosežete vsi, ki se mislite poročiti, ker Vam preskrbimo doto 20 do 40.000 Din pod tako lahkim pogoji, ki jih lahko izpolni najrevnejši. Za pojasnila priložite znamko za 2 Din — na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Ekspozitura« 1726

Strojepiska zmožna slovenskega in nemškega jezika išče službo. Ponudbe na upravo lista pod »Strojepiska«.

Učenka stara 16 let, močna in zdrava se želi učiti v trgovini z mešanim blagom, da bi imela stanovanje in hrano v hiši. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Učenka.« 1725

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec naznanjamo tužno vest, da je poklical Vsemogočni k sebi našo dobro ženo, mamo, staro mamo, sestro in teto, gospo

Marijo Nesman,
soprogo sodnega sluga

danes ob 1. uri zjutraj v 51. letu starosti. Pogreb se vrši v četrtek dne, 27. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, Gosposvetska cesta št. 13, na pokopališče v Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 26. septembra 1928.

Zalujoči rodbini:
NESMAN in PERDAN. 1729

Uradnik s prakso, izurjen v vseh siparniških delih, zmožen slov., nemškega, italijanskega in nekoliko francoskega jezika. Praksa tudi v lesni stroki. Išče službo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Izurjenost 1702«.

Lovske puške

Robert puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških orodij in termetalni ogenj.

F. K. Kaiser,
puškar. Ljubljana, Set-murarska ulica, 6

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige!

E 3404/28.

Dražbeni oklic.

Dne 3. oktobra 1928 ob 8. uri se prodajo v Šelenburgovi ulici 1 po javni sodni dražbi sledeči predmeti:

Več tisoč parov čevljev, večja množina kopit., različni stroji, pisarniška oprema, pisalni stroj, razno pohištvo itd.

Okr. sodišče v Ljubljani, oddelek V., dne 26. septembra 1928.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskomtrira menice, inkastra fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančni stroko spada oče nosile

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji